

Správa štátnych hmotných rezerv SR a jej poslanie

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (ďalej len „Správa rezerv“) je v zmysle zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy ústredným orgánom štátnej správy pre štátne hmotné rezervy (ďalej len „ŠHR“) a pre koordináciu a metodické usmerňovanie opatrení na riešenie stavu ropnej núdze. Správa rezerv zabezpečuje tvorbu štátnej politiky v oblasti ŠHR, koncepcnú činnosť a realizáciu hospodárenia s nimi a spravuje ŠHR v zmysle zákona o štátnych hmotných rezervách. Správa rezerv vykonáva správu majetku štátu v oblasti ŠHR, ich tvorbu, udržiavanie a zabezpečenie ich použitia v prípade potreby.

ŠHR sú tvorené na ochranu ekonomiky a na riešenie krízovej situácie, mimoriadnej udalosti, 2. a 3. stupňa povodňovej aktivity, stavu núdze v energetike, potravinovej bezpečnosti štátu, pre potreby ozbrojených síl alebo na základe požiadaviek vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). ŠHR môžu byť vytvárané, dopĺňané, spravované, uložené a ochraňované výlučne na území SR. ŠHR sú vo vlastníctve štátu, alebo vo vlastníctve právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa, ktoré majú uzavretú zmluvu o ochraňovaní so Správou rezerv, ak je to hospodárne a sú splnené podmienky pre skladovanie a ochraňovanie.

ŠHR sú určené na riešenie krízových situácií. Nie sú určené na riešenie krátkodobých výpadkov dodávok v zásobovaní, na výkup a skladovanie prebytkov na trhu, na intervenčné nákupy, ani na ovplyvňovanie trhu. Tvorba aj udržiavanie ŠHR sú v plnom rozsahu hradené zo štátneho rozpočtu. ŠHR sú skladované v závodoch Správy rezerv, resp. u ochraňovateľov na základe zmluvy o ochraňovaní.

Závody Správy rezerv sú určené na efektívne skladovanie ŠHR. Správa rezerv aktuálne disponuje 4 závodmi. Každý zo závodov má dostatočné skladovacie kapacity, technické a manipulačné vybavenie pre uskladnenie rôznych druhov ŠHR pri zachovaní optimálnych podmienok na ich ochranu a starostlivosť o skladované zásoby. Správa rezerv kladie dôraz na trvalú použiteľnosť ŠHR, ako aj na neustálu pripravenosť na ich operatívne vyskladnenie pri riešení krízových situácií. Správa rezerv v minulosti opakovane operatívne vyskladnila potrebné materiály, stroje, prístroje, náradie a techniku, ktoré veľkou mierou prispeli k minimalizácii následných škôd. Pravidelne sú vykonávané kontroly skladovaných a ochraňovaných komodít a sú vykonávané potrebné opravy, odstraňované prevádzkové poruchy a nedostatky. ŠHR sú v prípade potreby ich použitia kedykoľvek pripravené na rýchle vyskladnenie a použitie.

ŠHR sa podľa účelu použitia delia na hmotné rezervy, mobilizačné rezervy a pohotovostné zásoby.

Hmotné rezervy

Hmotné rezervy (ďalej len „HR“) sú určené na ochranu ekonomiky, pre zabezpečenie energetickej a potravinovej bezpečnosti štátu, pre potreby ozbrojených síl a na dočasné riešenie následkov mimoriadnych situácií veľkého rozsahu. Sem je možné zahrnúť aj riešenie náhlej ekonomickej krízy, ktorá - s ohľadom na závislosť a malú sebestačnosť SR v energetickej a potravinovej oblasti - môže predstavovať výrazný problém fungovania štátu v prípade jej vzniku. Preto HR tvoria prioritne položky potravinového charakteru (napr. pšenica, cukor atď.). Osobitným druhom hmotných rezerv sú núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov, ktoré majú pomôcť preklenúť obdobie krízy v prípade výpadku dodávok ropy na územie SR, resp. v prípade vzniku ropnej krízy. V súlade s aktuálne platnou legislatívou EÚ majú členské štáty disponovať núdzovými zásobami minimálne na 90 dní. SR trvale udržiava vyšší objem núdzových zásob, ako je požiadavka EÚ. Zo strategického hľadiska sú hmotné rezervy určené na ochranu základných záujmov štátu a požiadaviek EÚ v oblasti potravinovej a energetickej bezpečnosti štátu. Hmotné rezervy je možné nazvať aj „balíčkom poslednej záchrany“ v prípade vzniku a dlhodobjšieho trvania krízy veľkého rozsahu a po vyčerpaní ostatných zdrojov (komerčných aj štátnych) na potravinovom alebo energetickom trhu. **Tvorbu, štruktúru položiek HR a ich limity stanovuje vláda SR, návrh vláde dáva predseda Správy rezerv. Rovnako aj o použití hmotných rezerv rozhoduje vláda SR na základe návrhu predsedu Správy rezerv na uvoľnenie HR.**

Mobilizačné rezervy

Mobilizačné rezervy (ďalej len „MR“) tvoria vybrané základné suroviny, materiály, polovýrobky, hotové výrobky, špeciálne stroje, prístroje, náradie a prípravky, nákladná technika, mostné a podporné konštrukcie a iné materiály nevyhnutné pre subjekty hospodárskej mobilizácie pôsobiace v gescii jednotlivých ústredných orgánov štátnej správy. Určené sú na plnenie opatrení hospodárskej

mobilizácie v období krízovej situácie. MR je možné použiť aj v období od vyhlásenia do skončenia mimoriadnej situácie, stavu núdze v energetike, stavu ropnej núdze a 3. stupňa povodňovej aktivity, prípadne na iné použitie ak je to hospodárne. **MR sú vytvárané, udržiavané a dopĺňané na základe súhrnných požiadaviek jednotlivých ústredných orgánov štátnej správy predkladaných Správe rezerv.** O použití MR po vyhlásení mimoriadnej situácie a po vyhlásení 3. stupňa povodňovej aktivity rozhoduje predseda Správy rezerv na základe stanoviska príslušného ústredného orgánu štátnej správy (ďalej len „ÚOŠS“). **V období krízovej situácie, stavu núdze v energetike a stavu ropnej núdze o použití MR rozhoduje vláda SR.** Správa rezerv so súhlasom príslušného ÚOŠS môže rozhodnúť aj o inom použití MR, ak také použitie je v stave bezpečnosti účelné, efektívne, hospodárne a neohrozí účel na ktorý sú MR určené. MR boli použité už viackrát, napr. pri riešení povodňových situácií a odstraňovaní následkov záplav, resp. pri likvidácii požiarov lesných porastov.

Pohotovostné zásoby

Pohotovostné zásoby (ďalej len „PZ“) sú vybrané položky, určené na okamžitú pomoc pri záchrane životov, zdravia a majetku obyvateľstva SR, postihnutého rôznou krízovou situáciou, mimoriadnou udalosťou alebo 3. stupňom povodňovej aktivity. PZ tvoria vecné prostriedky nevyhnutné pre zabezpečenie základných životných potrieb obyvateľstva v období mimoriadnej situácie a technické prostriedky na zabezpečenie zložiek integrovaného záchranného systému. Sem patria napr. potraviny a pitná voda, prostriedky na základnú hygienu, oblečenie a obuv, prostriedky na odpočinok, na núdzové osvetlenie, náhradné zdroje elektriny, technické prostriedky na zabezpečenie akcieschopnosti záchranných zložiek a špeciálny materiál slúžiaci na poskytnutie humanitárnej pomoci. **PZ sú určené na okamžitú a bezodplatnú pomoc. PZ sú vytvárané v súlade s krízovým plánom Správy rezerv** v spolupráci s príslušnými ÚOŠS a okresnými úradmi, pričom prioritne sú zamerané na zabezpečenie základných životných potrieb obyvateľov SR v situáciách, keď územná samospráva nie je schopná z rôznych príčin poskytnúť potrebnú pomoc z vlastných zdrojov. Použitie PZ je plánované na prežitie, ubytovanie a zabezpečenie základných hygienických potrieb pre stanovený počet obyvateľov na dobu 24, resp. 48 hodín. V prípade mimoriadnej udalosti väčšieho rozsahu je možné kombinovať použitie PZ s použitím potravinových položiek HR a potrebných MR. V prípade, že niektorá časť materiálu už nemá uplatnenie v MR, je možné materiál preradiť do PZ a použiť na humanitnú pomoc na území SR aj mimo neho. **O použití PZ rozhoduje predseda Správy rezerv**, okrem použitia PZ na účely humanitárnej pomoci mimo územia SR.

